

ПРОГРАМА НА ДЕЙНОСТИТЕ НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА 2019 Г.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Велико Търново за 2019 година се създава в изпълнение на чл. 26а, ал. 1 и ал. 2 от Закона за народните читалища /наричан по-долу за краткост ЗНЧ/, въз основа на направените от читалищата в общината предложения за дейността им през 2019 година и е съобразена със стратегическите цели за развитие на Община Велико Търново.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в общината цели планиране на дейността през 2019 година на читалищата, представляващи традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения, поддържащи и развиващи културната идентичност на обществото на територията на общината и региона.

Програмата за развитие цели да затвърди мисията на народните читалища като организации, обединили в себе си традиции и съвременност, както и възможността им да откликнат на актуалните културно-просветни потребности на гражданското общество.

На територията на община Велико Търново съдебно регистрирани съобразно изискванията на ЗНЧ са 39 читалища. Те са вписани и в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Читалищата са самостоятелни юридически лица - традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват задачи от държавната и общинската културна политика.

В изпълнение разпоредбите на ЗНЧ, читалищата в община Велико Търново предоставиха своите планове за дейност през настоящата 2019 година, включващи прояви от местен, общински и национален характер.

Целите на народните читалища, визирани в ЗНЧ, са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със:

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират.
2. Съхраняване на обичаите и традициите на българския народ.
3. Разширяване на знанията на населението и приобщаването им към националните и европейски ценности и постиженията на науката, изкуството и културата.
4. Поддържане и утвърждаване духа на националното самосъзнание.
5. Осигуряване на достъп до информация.
6. Засилване на партньорството с местното самоуправление в развитието на обществените и културни процеси.

За постигане на гореизброените цели читалищата извършват основни дейности, като:

1. Поддържане на библиотеки, читални, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи.
2. Развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, привличайки нови самодейци от различни възрастови групи.
3. Организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове и организиране на празненства, концерти, чествания и младежки дейности;
4. Събиране и разпространяване на знания за родния край.
5. Създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство.
6. Предоставяне на компютърни и интернет услуги.
7. Развиване на форми за работа в областта на съвременните изкуства и приобщаване към световните културни тенденции.

Дейностите в настоящата Програма са съобразени със заложените в закона цели, православния български календар и традиционно-битова обредност, както и с вече утвърдени форми на съвременно изкуство и култура.. Те се включват към Календара на културните събития на община Велико Търново, като читалищата са съорганизатори на част от тях.

I. Културен живот и приобщаване гражданите към достиженията на науката, изкуството и културата

I.1. Читалищата организират тържествените чествания на официални празници /3 март, 24 май, 6 септември, 22 септември, 1 ноември и др./, исторически събития, юбилеи, бележити дати, свързани с живота и дейността на личности, допринесли за развитието на населеното място, региона и страната.

I.2. Стимулиране и развитие на любителското творчество. Към читалищата в община Велико Търново функционират един професионален ансамбъл и 69 читалищни любителско-творчески формации, участващи във форуми от общински, национален или международен характер, съобразно жанровата им определеност.

I.3. Стимулиране и развитие на клубната дейност. В читалищата на общината функционират 46 клуба по интереси - културно-просветни, спортно-туристически, по екология и др. Клубната дейност се осъществява на територията на читалищата и извън тях, като клубовете участват в общински, регионални и национални форуми, демонстрирайки своя продукт на сбирки, изложби, четения, надигравания, спортни състезания, туристически походи по екопътеки и др.

I.5. Популяризиране на дейността на читалищата в публичното пространство. Народните читалища популяризират творческите си достижения чрез местните и национални медии, както и чрез социалните мрежи, като по този начин приобщават обществото към развиваните от тях дейности в областта на културата и социалния живот.

II. Запазване обичаите и традициите, утвърждаване на националното самосъзнание и европейските културни достижения

II.1. Представяне на творческите достижения на любителските фолклорни формации. В читалищата функционират един професионален ансамбъл и 60 формации за фолклор, чиято дейност е да събират, съхраняват и представят националното фолклорно богатство в различните му жанрови форми. Форум за тяхната изява са Общинските празници на любителското творчество:

- Общински празник за изворен фолклор „Че се пролет пукнала” на 20 април в НЧ "Народна просвета – 1874", с. Ресен. Участват читалищни групи с традиции в съхраняване и популяризиране на автентичния фолклор от с. Самоводене, с. Хотница, с. Ресен, с. Ново село, с. Леденик, с. Беляковец, с. Пушево, с. Вонеща вода, гр. Дебелец, с. Церова кория, с. Велчево, с. Пчелище;

- Общински празник на народното песенно изкуство „Сладкопойна чучулига” за обработен фолклор на 13 април в НЧ "Зора – 1869", с. Дичин. Участват народните хорове към читалищата в Самоводене, Присово, Шемшево, Беляковец, Ново село, Дебелец, Дичин, Леденик, Русаля, Пчелище, Церова кория, Килифарево, Балван, Момин сбор, и др.;

- Общински празник на старата градска песен „Засмяна пролет - 2018” на 1 април в читалище „Съгласие” - гр. Дебелец. Участват групи за градски песни от читалищата в селата Арбанаси, Момин сбор, Ветринци, Беляковец, Ново село, Велико Търново, Дичин, Русаля, Дебелец, Шереметя, Шемшево, Самоводене, Церова кория, Пчелище, Беляковец и др.;

- Общински празник на фолклорното танцово изкуство на 14 май на сцената на Летен театър гр. Велико Търново. Участват фолклорни състави и клубове от читалищата в селата Малки Чифлик, Самоводене, Церова кория, Пчелище, Ресен, Шемшево, както и НЧ „Искра” и НЧ „Надежда“ от гр. Велико Търново;

- Национален фолклорен фестивал за любителски клубове „Болярско надиграване 2019” на 13 април в ДКС „Васил Левски“ – участие със заявка към организаторите;

- Национален фолклорен фестивал „Насред мегдана в Арбанаси“ на 1 и 2 юни в с. Арбанаси – участие със заявка към организаторите;

- Фолклорните колективи ще вземат участие в много други фестивали и събори на народното творчество, конкурси и други значими общински, национални и международни форуми – участие със заявка към организаторите;

- „Голямото Търновско хоро“ на 22 септември. Читалищни състави участват в организираните съвместно с община Велико Търново празници, конкурси и фестивали;

II.2. Стимулиране и развитие на утвърдени форми и жанрове на любителското изкуство – хорово пеене, детски театър, класически театър.

II.3. Създаване на нови форми на любителско творчество. Разкриване на формации и клубове за съвременни музикални изкуства, класическа музика, литература и изобразително изкуство.

II.4. Краеведство и краезнание. Откриване, документиране и пресъздаване на обичаи и традиции, типични за населеното място и региона, популяризиране и приобщаване на населението и младите хора към новите познания.

II.5. Партньорство с Община Велико Търново и културни институции институции, инициране на значими прояви и форуми с национално и международно значение:

- Читалище „Извор” - с. Самоводене е инициатор и съорганизатор с Община Велико Търново на Националния фестивал на детското театрално творчество „Малкият принц”, чието издание е в периода 3-6 май 2019г. в МДТ „К. Кисимов” гр. Велико Търново;

- Читалище „Ил. Драгостинов” с. Арбанаси е организатор в партньорство с Община Велико Търново и кметство с. Арбанаси на поредното издание на Националния фолклорен фестивал „Насред мегдана в Арбанаси”, който ще се проведе на 1 и 2 юни 2019г.;

- XV Национален „Петропавловски събор”, на 22 и 23 юни на 2 открити сцени. Участват колективите от читалищата в община Велико Търново;

- НЧ Развитие-1883“, с. Церова Кория и Кметство с. Церова Кория с подкрепата на Община Велико Търново организират традиционното зарязване на лозята „Трифон Зарезан по Церовски” в началото на месец февруари;

- НЧ „Напредък-1884“ – гр. Килифарево е организатор на V Национален конкурс за хумористичен фолклор „Усукано по килифарски“ на 31 август, развил се като продължение на спечелен проект по Програма „Изкуство и култура“ на Община Велико Търново в партньорство с кметството;

- НЧ „Развитие 1883“ с. Церова кория организира на 29 юни фолклорния празник „Шарено пиле петровско“;

- НЧ „Просвета-1874“ с. Ресен организира на 6 юли „Празник на хляба”, и Фолклорен фестивал „С премяна на мегдана“ на 27 юли;

- НЧ „Нива“ с. Балван организира в края на месец август „Празник на баницата”, с участие на гости от Сърбия;

- НЧ „Напредък-1903“ - с. Ветринци организира XV песенен празник „Ветринци пее“ в края на м. септември;

- Събития и дейности за запазване обичаите и традициите и утвърждаване на националното самосъзнание, организирани от читалищата и свързани с традиционния битов и православен календар - отпразнуване на Васильовден, Йорданов и Ивановден, Бабин ден, Трифон Зарезан, Заговезни, Благовещение, Лазаровден, Цветница,

Великден, Гергьовден, Петровден, Спасовден, Еньовден, Никулден, Игнажден, Димитровден, Коледа от всички читалища;

- Съхранение на фолклора и традиционното народно нематериално богатство, създаване условия за тяхното развитие и популяризиране, като елемент от програмите на културния туризъм в региона;

- Празници на населените места. По традиция селищните празници /сборове/ са на датата на храмовите празници и в организацията им основна е ролята на местните читалища съвместно с кметствата и кметските наместничества.

II.5. Създаване, допълване, изследване и популяризиране на етнографски сбирки и музейни колекции с характерни за бита и историята на общността артефакти.

II.6. Годишнини през 2019г. ще отбележат следните читалища:

НЧ „Надежда 1869“ гр. Велико Търново 150 години

НЧ „Напредък 1884“ гр. Килифарево – 135 години

НЧ „Зора-1869“ с. Дичин – 150 години

НЧ „Просвета-1904“ с. Пчелище -115 години

НЧ „Народна просвета 1874“ с. Ресен – 145 години

III. Информационно и библиотечно обслужване

Читалищните библиотеки са регистрирани в Регистъра на обществените библиотеки към МК.

III.1. Предоставяне на качествено библиотечно обслужване на населението, периодична инвентаризация и обновяване на книжния фонд на читалищните библиотеки, поддържане на създадените регистри съгласно изискванията на Закона за обществените библиотеки и Наредбата, представяне на нови книги и творци, организиране на творчески срещи, концерти, образователни лектории, юбилейни чествания, създаване на клубове, кръжоци, школи, сбирки и други съвременни форми на основата на иновативни технологии.

III.2. Читалищата извършват безплатно информационно обслужване на гражданите, изграждане на компютърни зали и центрове.

III.3. Реализация на проекта „Глобални библиотеки“, надграждане и разширяване на дейностите;

III.3. Читалищните библиотеки осигуряват на жителите по места безплатен достъп до библиотечния фонд, както и абонамент за поне един местен и национален ежедневник.

III.4. Настоятелствата организират ежегодното обогатяване и обновяване на библиотечния фонд чрез покупка от собствени средства и чрез дарения, съобразно Закона за обществените библиотеки, с цел да се поддържа интереса на читателите към библиотечното дело в читалищата и удовлетворяване на потребностите им.

IV. Младежки дейности

IV.1. Широко привличане на деца и млади хора в дейността на читалището. Създаване на условия за приемственост на традицията и обновяването ѝ с адекватни за съвремието форми, задоволяващи исканията на младите хора - клубове по интереси, кръжоци, школи по музика и танци и др.;

IV.2. Привличане в читалищните настоятелства, в управлението и творческите формации на млади хора, съпричастни на читалищното дело, които чрез социалните мрежи да общуват и популяризират читалищното дело.

V. Организационни дейности

V.1. Институционално укрепване на основание настъпилите промените в Закона за народните читалища и влезлия в сила Закон за обществените библиотеки и Наредбата към него.

V.2. Повишаване нивото на компетентност и повишаване административния капацитет на читалищните работници и ръководства чрез участие в организирани от Община Велико Търново, Регионална библиотека, МК и други институции обучителни семинари, кръгли маси, дискусии, информационни дни по проекти на ЕС и други донорски структури, работни срещи по проблемите на читалищата. Повишаване компетенциите на кадровия персонал за развитие на читалищното дело, споделяне на положителни практики при реализиране на типовете дейности, ползване на опита на водещи културни институции в национален и международен план. Съвместна дейност с РЕКИЦ-Велико Търново.

V.3. Популяризиране на новосъздадените състави и тяхната дейност и рекламиране на читалищните инициативи чрез включване в Календара на културните събития на Община Велико Търново, отразяване в медиите и социалните мрежи в интернет. Търсене на медийни партньорства за популяризиране на значими форуми от национален и регионален характер.

V.4. Утвърждаване на читалището като социално значимо място за развиване на различни таланти и възможности, заложили у самодейците в населеното място, както и за общуване и контакти, реализиране на успешни социални практики и дарителски акции, повишаване на ролята на читалищата за социална и културна интеграция на различни социални и етнически общности, инициране на доброволческа дейност, работа с различни възрастови групи, работа с хора с увреждания, приобщаване и партньорство с трайно заселилите се чуждестранни граждани и осигуряване на достъп и включване на тези хора в дейността на читалището.

V.5. Кандидатстване по програми и проекти за осигуряване на финансов ресурс за реализиране на читалищните дейности. Проучване на възможностите и кандидатстване по програми и проекти за осигуряване на финансов ресурс на Община Велико Търново, Национален фонд „Култура“, други програми на МК, програми на ЕС и ЕИП и др. за реализиране на читалищните дейности. Търсене и реализиране на нови партньорства с културни институти и оператори в областта на културата.

V.6. Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество чрез разработване на проекти по програма „Местни инициативи“ на Община Велико Търново, участие в разработването на местни стратегии и превръщане на читалищата във фактор на обществен национален и европейски диалог и обществен форум.

V.7. Осъществяване на партньорства и връзки с институции, учебни заведения, културни институти и организации от неправителствения сектор за реализиране на съвместни инициативи. Разширяване на партньорствата между читалищата в общината и в национален мащаб, реализиране на съвместни проекти.

V.8. Читалищните настоятелства са длъжни да поддържат и съхраняват в изряден вид изискваната от ЗНЧ документация /протоколни, заповедни, инвентарни книги, договори, актове за собственост, счетоводно-платежна документация и др./.

VI. Поддръжка на материалната база

С решение на Великотърновския общински съвет е отстъпено правото на безвъзмездно ползване върху сгради общинска собственост на 27 читалища. Собствен сграден фонд притежават 10 читалища. Без сграден фонд са читалищата „Седми юли“ и „Пламяк 2016“, както НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово, което е в процедура за прехвърлянето на собственост, и най-новото читалище в община Велико Търново „Балкан Габровци“ с. Габровци, което е заявило желание за сключване на договор за ползване на читалищната сграда в селото, която е общинска собственост.

VI.1. Народните читалища осигуряват обществено достъпен сграден фонд и помещения за нормално функциониране на читалищната дейност, което включва достатъчно осветление, нормално отопление, хигиенно-санитарни помещения и осигурен физически достъп за хора с увреждания.

VI.2. Настоятелствата проявяват управленческа инициатива при стопанисване на читалищната собственост.

VI.3. Настоятелствата осигуряват собствени приходи за обновяване и поддържане на материално-техническата база във форма, позволяваща реализирането на набелязаните цели и типове дейности, както и благоприятна работна среда за читалищните дейци.

VI.4. Настоятелствата организират ремонтни дейности и обновяване на материално-техническата база с адекватни техника и технологии /компютри, мултимедии, озвучителна техника и др./.

VI.5. Настоятелствата предвиждат в годишната програма необходимост от ремонт, съобразно годишния финансов ресурс. Представен е статус на текущото състояние и планирана поддръжка на сградния фонд през 2019 година, съгласно информационните карти, подадени от всяко читалище:

1. НЧ „Светлина-1892” с. Велчево – спешни ремонтни дейности по покривната конструкция.

2. НЧ „Просвета-1922” село Момин сбор - покривът се нуждае от ремонт - има теч. Салонът се пълни с вода – необходим е дренаж на сградата.

3. НЧ „Просвета-Плаково 1873” – добро състояние.

4. НЧ“Напредък1903“с.Ветринци – добро състояние, планиран е частичен ремонт на комин, смяна на двукрила врата.

5. НЧ „Васил Левски–1928 „ с.Присово – добро състояние, частична подмяна на дограма.

6. НЧ „ Съгласие-1873“ с.Русалия – не се предвижда ремонт.

7. НЧ“Св.Св. Кирил и Методий 1928г. с. Къпиново – има нужда от ремонт на стъпалата пред сградата, както и отстраняване на полусъборени външни тоалетни.

8. НЧ «Поука-1920» с. Леденик – Задоволително.

9. НЧ "Напредък – 1911", с. Шемшево – Частични ремонтни дейности по сградата.

10. НЧ "Развитие – 1883", с. Церова Кория – освежаване на мазилката.

11. НЧ „Просвета-1904” с.Пчелище – добро състояние.

12. НЧ "Светлина–1895", с. Хотница – боядисване на гримборните и сцената, както и подмяна на подовата настилка.

13. НЧ "Зора – 1869", с. Дичин – добро състояние. Наложително е подмяна на ел.инсталация.

14. НЧ "Наука – 1870", с. Ново село – добро състояние

15. НЧ "Искра – 1896", гр. Велико Търново – добро състояние.

16. НЧ „Селски труд 1906” с. Ялово - сцената се нуждае от ремонт и завеси и ремонт на пристройката. Покрива се нуждае от ремонт.

17. НЧ "Светлина – 1928", с. Малки Чифлик – ремонт на покрива на салона, пода. Необходимо е осигуряване на отопление.

18. НЧ "Народна просвета – 1874", с. Ресен - остаряла материално техническа база без озвучителна уредба, недостатъчно ефективно осветление, амортизирана ВИК и ЕЛ.инсталации.

19. НЧ "Съгласие – Дебелец", гр. Дебелец – Задоволително. Необходимост от отоплителна система.

20. НЧ "Надежда – 1869", гр. Велико Търново – разрушена сцена с течове, ремонт на плоските покриви, ремонт на фасадата на библиотеката. Сградите са със статут на паметници на културата.

21. НЧ "Васил Левски – 1931", с. Кладни дял – добро състояние, частичен ремонт на покривна конструкция.

22. НЧ "Развитие – 1918", с. Буковец – необходим е дренаж за спиране на теч към

първия етаж. Направа на носеща подпорна колона с цел укрепване на сградата, както и ремонт на сцената.

23. НЧ "Иларион Драгостинов – 1897", с. Арбанаси - добро състояние.

24. НЧ "Сполука – 1923", с. Пушево – добро състояние.

25. НЧ "Нов живот – 1946", с. Малчовци – добро състояние. При възможност е необходима смяна на дограмата.

26. НЧ "Христо Ботев – 1928", с. Големаните – добро състояние. Има нужда от ремонт на стълбите в двора, както и от подмазване на гримьорна.

27. НЧ "Нива – 1898", с. Балван – изграждане на нов санитарен възел в съществуващо помещение. Окончателна подмяна на прозорците в библиотеката и малкия салон.

28. НЧ "Просвета – 1907", с. Беляковец – ремонт на покривна конструкция.

29. НЧ "Пробуда – 1925", с. Шереметя – добро състояние

30. НЧ "Развитие – 1893", с. Миндя – добро състояние.

31. НЧ "Напредък – 1884", гр. Килифарево – добро състояние. Смяна на водосточните тръби, освежаване на изхода на сградата, цокъла на входа. Смяна на вратата на библиотеката.

32. НЧ "Просвета – 1926", с. Вонеща вода – добро състояние, ремонт на уллиците и част от покривната конструкция.

33. НЧ "Пробуда – 1925", с. Войнежа – добро състояние.

34. НЧ "Никола Михайловски – 1921", гр. Велико Търново – Добър вид и състояние.

35. НЧ "П. Р. Славейков – 1920", гр. Велико Търново - няма информация за спешни ремонтни дейности.

36. НЧ "Извор – 1873", с. Самоводене – боядисване на стени и тавани в салона на читалищната сграда. Основен ремонт на библиотеката.

VII. Финансиране

VII.1. Читалищата финансират дейностите си по програмата в рамките на отпуснатата държавна субсидия, от собствени приходи и от общинския бюджет по решение на Великотърновския общински съвет.

VII.2. Субсидиите на читалищата се разпределят по реда на чл. 23 от Закона за народните читалища и изработения от Министерството на културата и съгласуван с Министерството на финансите „Механизъм за разпределяне на общинската субсидия за читалищата” и Указанията на МК. През 2019 г. МК предоставя на читалищата в община Велико Търново 97 субсидирани бройки, като размерът на субсидията за една бройка е 9 490.00 лв.

VII.3. Съобразно чл. 26а от ЗНЧ ал. 3 Програмата се изпълнява от читалищата въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с Кмета на общината.

VII.4. Съобразно измененията в ЗНЧ от 2009г. читалищата имат право да извършват стопанска дейност, подпомагаща основната им дейност /наеми от движимо и недвижимо собствено и предоставено им за ползване имущество, предоставяне на услуги и др./, като приходите от нея се насочват към издръжката им.

VII.5. Програмата е обвързана с финансово-счетоводната отчетност, съобразена със законовите норми и изискваща да се водят грижливо и редовно приходно разходните документи. В посочен от Община Велико Търново срок, но не по-късно от 31 март, читалищните настоятелства изготвят финансов отчет за предходната година и отчет за дейността, които да се приемат на отчетно събрание и без които нямат право на финансиране за следващата година съобразно ЗНЧ.

VII.6. Ремонтите на читалищните сгради съобразно чл. 23 ал 2. от ЗНЧ се дофинансират от общинския бюджет.

Програмата на дейностите на народните читалища в община Велико Търново за 2019 година има отворен характер и може да се актуализира, съобразно процеса на реализацията с нови прояви и дейности в областта на читалищното дело.

Приложение: Културен календар на народните читалища на територията на община Велико Търново за 2019 година.

ВЕНЦИСЛАВ СПИРДОНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ